

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

5. november 2012 • J.nr.: NMK-522-00099 • Ref.: MARMA

AFGØRELSE

i sag om Fredningsnævnet for Bornholms afgørelse om anvendelse af Ringebakkebrudde- ne ved Vang

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 50 i lov om naturbeskyttelse¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Bornholms afgørelse af 1. juni 2012 med følgende ændringer:

Fredningsnævnets afslag til motoriseret kørsel ad den anlagte vej mellem de to brydningsområder (Almeløkkebruddet og Vangbruddet) og til at etablere parkeringsplads ved Vangbruddet, ændres til en dispensation.

Natur- og Miljøklagenævnet tilføjer som betingelse, at der etableres en bom eller lignende, således at almindelig færdsel med motorkøretøjer fra parkeringspladsen og ned til Vang Pier ikke kan finde sted. Fredningsnævnets krav om etablering af bom i forbindelse med parkeringspladsen ved Almeløkkebruddet ophæves.

Fredningsnævnets afslag til bevaring af ikke-faste industrilevn ændres til en dispensation.

De af fredningsnævnet fastsatte betingelser for bevaring af faste industrilevn ophæves.

Natur- og Miljøklagenævnet tilkendegiver, at vandpost og toiletfaciliteter kan placeres ved eksisterende rørføringer. Den præcise placering og udformning skal godkendes af fredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. § 66, stk. 2 i lov om naturbeskyttelse.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 5, stk. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 af lov om naturbeskyttelse.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Bornholms Regionskommune.

Bornholms Regionskommune har påklaget afgørelsen for så vidt angår:

1. Afslag på motoriseret kørsel ad den anlagte vej mellem de to brydningsområder (Almeløkkebruddet og Vangbruddet) og etablering af en parkeringsplads i Vangbruddet på den tomt, hvor de seneste industribygninger har ligget.
2. Anvisning af placering af toiletfaciliteter og vandpost i forbindelse med den primitive lejrplads ved sorteringsanlægget.
3. Betingelser knyttet til bevaring af faste industrilevn og afslag på bevaring af en række ikke-faste industrilevn i området.

Ad 1. Parkeringsplads i Vangbruddet.

Bornholms Regionskommune finder, at fredningen i spørgsmålet om vejadgang og eksisterende veje er mangelfuld og tvetydig. Bl.a. indeholder fredningen ikke vejsignatur for den private fællesvej, Vang Havn, der går fra Vang Havn til Vang Pier, som er en gammel vej. Den del af Ringedalsvej, der går gennem bruddene og fortsætter til Vang Pier, er kun omtalt, men ikke indtegnet på fredningens kortbilag 1. Brydningsområdet er her alene vist med det maksimale udvindingsområde. Der er ikke i fredningen stillet krav om, at veje i området nedlægges efter brydningen. Af § 9 fremgår bl.a., at der må ske udvidelse og udretning af Ringedalsvej fra Borreløngsvej og forbindelsesvejen mellem Ringedalsvej og brydningsområdet til en bredde på til 8 m ekskl. rabat. Af § 13 fremgår bl.a., at færdsel med motorkøretøjer og cykler må ske i overensstemmelse med skiltningen i området, samt at fredningen ikke er til hinder for, at der efter brydningens ophør skabes adgang for offentligheden til det tidligere indvindingsområde. På den baggrund finder kommunen, at der i denne sag ikke entydigt kan henvises til § 50, stk. 5 (om videregående afvigelser fra fredningen), uagtet at formålsbestemmelsens andet punkt kun nævner natur, da store dele af fredningsområdet er et kulturlandskab, hvis spor næppe nogensinde kan slettes.

De to parkeringsområder, der er anvist som mulige i fredningen, tilgodeser alene parkering af et begrænset antal personbiler. Den tiltænkte adgangsvej af Ringedalsvej fra henholdsvis syd og nord er ikke egnet for bustrafik grundet terrænhældninger, beplantning, vejbredder og det nuværende sammenfald med dele af stinettet og den regionale cykelvej gennem området. Regionskommunen har vurderet, at de i fredningen foreslåede lokaliteter til parkering vil medføre større forringelse af oplevelsen af det samlede områdes naturkvaliteter, i forhold til de to placeringer, som kommunen peger på. I særlig grad, hvis en af disse tænkes udvidet til at omfatte bustrafik.

Bornholms Regionskommune ser området som en mulig attraktion på Bornholm og ønsker på den baggrund at kunne tilbyde så mange befolkningsgrupper som muligt, såvel private i egen bil som busrejsende der gæster øen, at kunne opleve de mest seværdige dele af det tidligere brydningsområde: Vangbruddet og Vang Pier. Dette tager fredningen ikke fuldt ud højde for, da den er udarbejdet i en tid, hvor synet på reetablering af råstofindustriområder og deres efterfølgende anvendelsesmuligheder var et andet end i dag.

Da vejen gennem Vang by og parkeringsforholdene på Vang Havn alene rummer plads til, at gæster kan samles op her af busser, men ikke en egentlig busparkering, har Bornholms Regionskommune peget på den mest oplagte løsning, nemlig at anvende den anlagte industrivej med forbindelse til landevejen Borrelyngsvej. Derved vil det tidligere parkerings- og værkstedsområde for stenindustrien på et lidt højere liggende plateau i det nordvestlige hjørne af Vangbruddet kunne danne en ny naturlig ramme om parkering og formidling af området og yderligere indgreb på de omkringliggende naturnære arealer vil kunne undgås. Den videre vej ned gennem bruddet vil blive afspærret med bom, ligesom vejen dertil vil blive skiltet, så den tydeligt fremgår som hovedfærdselsåre for motoriseret trafik. Derved vil motoriseret trafik og den regionale cykeltrafik fortsat kunne holdes adskilt, hvilket er af betydning for den fortsatte satsning på cykelturisme og sikre cykelveje på Bornholm.

I forbindelse med udarbejdelse af plejeplan for området er der registreret begyndende skovvækst i randzonen omkring ovennævnte plateau. Bornholms Regionskommune forventer derfor, at parkering her i løbet af en kort årrække vil kunne ske relativt diskret, ligesom skiltning og indretning i øvrigt kan medvirke til at styre, hvor på plateauet parkering finder sted. Efter regionskommunens erfaring har de bornholmske naturnære attraktioner ikke en søgning i et omfang, så der egentlig kan tales om trafik i større mængder. Kommunen drøfter gerne en forsøgsordning over en årrække.

Ad 2. Anvisning af placering af toiletfaciliteter og vandpost i forbindelse med den primitive lejrplads ved sorteringsanlægget.

Fredningsnævnet har i forbindelse med afgørelsen om ændret placering af shelterbyggeri valgt at pege på samme lokalitet til en eventuel primitiv toiletbygning og en vandpost som oprindeligt er ansøgt etableret i tilknytning til det foreslåede parkeringsområde på plateauet nordøst for selve Vangbruddet.

Det er Bornholms Regionskommunes vurdering, at dette ikke er hensigtsmæssigt af to årsager. For det første vil et primitivt toilet (f.eks. multitoilet) på denne lokalitet i et hjørne af fredningsområdet, hvor relativt mange besøgende allerede i dag færdes, ikke fungere i praksis. De lokale foreninger, der repræsenterer en del af målgrupperne til overnatningsfaciliteterne, har tilkendegivet, at de ikke ser problemer i at placere en primitiv toiletbygning godt 200 m fra det tilladte overnatningssted.

For det andet forventer regionskommunen ikke at anlægge nye vandrør i området. Hvis der etableres en vandpost, ønskes de eksisterende rør anvendt. Fredningsnævnet har ikke til fulde haft disse informationer, og fredningsnævnets afgørelse rummer en vis fleksibilitet i forhold til den endelige udformning og placering. Bornholms Regionskommune har dog for god ordens skyld medtaget punktet i klagen.

Ad 3. Bevaring af industrilevn i området.

Bornholms Regionskommunes ansøgning til fredningsnævnet omfatter dels bevaring af en række faste industrilevn, der ikke er omtalt i fredningen (en tidligere vægt, de eksisterende lysmaster samt et tidligere krudthus), og dels af en række løse industrilevn (maskinskrog, fendere, vejafretter, grab, jernplade samt bælte fra bælteketretøj). Fredningsnævnet har i afgørelsen givet tilsagn om, at vægt, krudthus og lysmaster kan bevares. Med hensyn til vægten er bevaring dog betinget af, at displaystanderen inden for 1 år fra nævnets afgørelse gøres funktionsdygtig i formidlingsøjemed, og at displaystanderen overfladebehandles.

Bornholms Regionskommune har i 2011, i samarbejde med Bornholms Museum og Kulturstyrelsen, besigtiget og detailregistreret de råstofindustriområder, som er udpeget som et af 25 nationale industriminder af særlig betydning for forståelsen af den danske industrikultur. Ringebakkerne er et centralt område i relation til nyere stenbrydningsindustrihistorie på Bornholm og har været et af de områder, som Kulturstyrelsen specifikt har ønsket at deltage i besigtigelse af. Anvendelse af industrilevn i formidlingsøjemed har været drøftet såvel generelt som specifikt i Ringebakkerne. Ønsket om at bevare de nævnte kulturspor skal ses i lyset af dette forudgående grundige arbejde. Der er generelt ikke tradition for at "pynte" på kulturlævn.

På den baggrund har Bornholms Regionskommune anmodet om, at displaystanderen kan bevares i det udseende den har og uanset, om den gøres funktionsduelig, samt at de enkelte løse industrilevn kan revurderes på baggrund af en mere specifik redegørelse for placering, anvendelse og formidling af området.

Sagens oplysninger.

Fredningsnævnet for Bornholm har den 1. juni 2012 efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, truffet afgørelse om anvendelse af arealer i Ringebakkebruddene ved Vang på Bornholm.

Ved afgørelsen har fredningsnævnet meddelt dispensation til etablering af parkeringsplads syd for Almeløkkebruddet, boltede klippeklatringsruter på "Nevadaklippen", etablering af primitiv lejrplads med bålplads samt en toiletbygning med vandpost i forbindelse med betondækket ved sorteringsanlægget, mindre terrænbearbejdnings med henblik på etablering af stier for mountainbikeryttere og bevaring af faste industrilevn.

Ved afgørelsen har fredningsnævnet meddelt afslag til etablering af parkeringsplads ved Vangbruddet, afslag til andre overnatningsindretninger end lejrpladsen ved sorteringsanlægget og til bevaring af ikke-faste industrilevn.

Området er omfattet af Naturklagenævnets kendelse af 24. juli 1997 om fredning af Ringebakkerne. Fredningen har bl.a. til formål at sikre, at området efter endt indvinding fremstår som et samlet naturområde, og at regulere offentlighedens adgang til området, herunder at sikre en omlægning af den regionale cykelsti gennem terrænet.

Bornholms Regionskommune har den 12. januar 2012 ansøgt om tilladelse til forskellige indretninger og anvendelse af Ringebakkebruddene ved Vang. Der ansøges særligt om dispensation til at etablere parkeringsarealer syd for Almeløkkebruddet og på et plateau i den nordøstlige del af Vangbruddet, sidstnævnte bl.a. med adgang for personbiler fra Vang via Ringedalsvej. Endvidere ansøges om dispensation til boltning af 10-20 klatreruter, etablering af en primitiv toiletbygning med vandpost samt primitiv lejr- eller teltplads med shelterbygninger. I forbindelse med fredningsnævnets besigtigelse har kommunen foreslået en alternativ placering af den primitive lejr- eller telt- og shelterplads, jf. nedenfor.

Som en del af projektet har kommunen også søgt om dispensation til forbedring af eksisterende stinet samt etablering af yderligere stier til henholdsvis gående og cyklende, herunder mindre terrænbearbejdnings af et jorddepot. Endelig er der ansøgt om dispensation til bevaring af nogle

nærmere angivne kulturspor i området samt etablering af kortborde og ruteafmærkning med henblik på formidling.

Fredningsnævnet for Bornholm har besøgt området den 20. april 2012. I forbindelse med besøget har Bornholms Regionskommune foreslået, at shelterplads med tilhørende primitive faciliteter i stedet kan placeres i tilknytning til betondækket ved sorteringsanlægget, hvorved der opnås god og umiddelbar adgang fra redningsstien. Samtidig vil sorteringsanlæggets konstruktioner kunne anvendes i formidlingen af bruddets historie.

I forbindelse med sagens behandling har Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening Bornholm, Foreningen Bornholm, Vang Beboer- og Grundejerforening samt lodsejere fremsendt bemærkninger til fredningsnævnet. Bemærkningerne drejer sig bl.a. om muligheden for etablering af parkeringsplads på et areal uden for fredningen i nærheden af Vang Havn.

Fredningsnævnet for Bornholm har i afgørelsen henvist til, at fredningens formål er at sikre, at området efter råstofindvindings ophør fremstår som et samlet naturområde, og at offentligheden under regulerede former har adgang til området. For at opfylde fredningens formål indeholder fredningen en række nærmere adfærdsregulerende bestemmelser om offentlighedens adgang til områdets natur- og kulturværdier, herunder bestemmelser om skiltning, klatring, parkering og teltning. Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra bestemmelserne, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Parkeringsarealer.

Der er ansøgt om etablering af to parkeringsarealer med en anden placering end fastsat i fredningen.

Den sydlige parkeringsplads (ved Almeløkkebruddet).

Den sydlige parkeringsplads ønskes placeret direkte for vejadgangen fra landevejen i stedet for ved området Klondyke, som forudsat i fredningen, hvor parkeringspladsen efter fredningsnævnets vurdering vil fremstå både højere i landskabet og indebære et u hensigtsmæssigt sammenfald med den regionale cykelvej.

Fredningsnævnet har meddelt dispensation til, at det sydlige parkeringsareal placeres syd for Almeløkkebruddet ved indkørslen til dette eller om nødvendigt i den sydøstlige del af bruddet i tilknytning til den bevarede stålvæg fra et knuseværk. Fra parkeringspladsen skal etableres en bom eller lignende, således at almindelig færdsel med motorkøretøjer videre ind i Almeløkkebruddet og mod Vangbruddet ikke kan finde sted. I forbindelse med parkeringsarealet kan etableres fornødne formidlings- og toiletfaciliteter. Bygningers udseende og placering skal godkendes af fredningsnævnet.

Den nordlige parkeringsplads (ved Vangbruddet).

Den nordlige parkeringsplads ønskes placeret på plateauet centralt inde i Vangbruddets nordøstlige del i stedet for som en mindre plads langs Ringedalsvej i udkanten af fredningsområdet, som fastsat i fredningen. Den ansøgte placering vil give betydelig større parkeringskapacitet end den i fredningen fastsatte nordlige parkeringsplads samt forudsætte, at besøgende trafik benytter vejadgangen fra Almeløkkebruddet ind gennem det fredede område.

Fredningsnævnet har vurderet, at den ansøgte nordlige parkeringsplads vil fremtræde markant og visuelt dominerende i det fredede område, og at parkeringspladsens størrelse og centrale placering vil medføre betydelig trafik med motordrevne køretøjer langt ind i fredningsområdet. På denne baggrund finder nævnet, at etablering af den ansøgte nordlige parkeringsplads vil indebære en sådan videregående afvigelse fra fredningen, at denne del af projektet forudsætter en ændring af fredningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 5. Fredningsnævnet har derfor meddelt afslag til etablering af den nordlige parkeringsplads.

Bebyggelse og anlæg.

Fredningsnævnet har meddelt dispensation til etablering af en primitiv lejrplads svarende til indtil 3 standardshelters med tilhørende bålplads samt en toiletbygning med vandpost i forbindelse med betondækket ved sorteringsanlægget. Bygningsudseende og nærmere placering skal godkendes af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har ikke i øvrigt fundet grundlag for at meddele dispensation fra fredningskendelsens forbud mod indretning af teltpladser og lignende overnatningsindretninger, herunder shelters.

Bevaring af kulturspor.

Fredningsnævnet har - med henvisning til, at fredningsbestemmelserne omhandler både natur- og kulturværdier i området - meddelt dispensation til, at områdets resterende levn af faste industrieanlæg, herunder det såkaldte krudthus, kan bevares. Dispensationen omfatter tillige tre eksisterende lysmaster og en vægt, der er placeret på vej ned gennem slugten til Vang Pier. Fredningsnævnets flertal har vurderet, at vægten ikke skæmmer det samlede indtryk af denne del af bruddet, men tværtimod kan indgå i formidlingen af bruddets historie og visuelt danner en god sammenhæng med de bevarede betoninstallationer fra sorteringsanlæggene. Det er dog en betingelse for bevaring af den displaystander, som er placeret i tilknytning til vægten, at vægt og displaystander inden 1 år fra fredningsnævnets afgørelse gøres funktionsdygtig i formidlingsøjemed, samt at standeren overfladebehandles således, at den får samme rustne visuelle fremtræden som lysmasterne.

Fredningsnævnet har ikke fundet grundlag for at meddele dispensation til bevaring af tilbageværende ikke-faste industrilevn, herunder et maskinskrog, dæk, fendere, vejafretter, en grab og et bælte fra bælteværktøj, hvorfor alle sådanne levn skal fjernes.

Andre forhold (stier, boltning, terrænbearbejdning og etablering af formidlingsfaciliteter) som ikke er påklaget.

Fredningsnævnet har i overensstemmelse med fredningskendelsen godkendt, at det eksisterende stinet forbedres og udbygges for både gående og cyklister, herunder både almindelige cyklister og mountainbikere.

Fredningsnævnet har meddelt dispensation til, at der foretages mindre terrænbearbejdninger med henblik på etablering af stier for mountainbikere, dog må terrænbearbejdning ikke medføre, at jorddeponiets højde øges i forhold til den nuværende højde, ligesom terrænbearbejdningen ikke må mindske den eksisterende udsigt fra cykelvejen og beboelserne langs denne.

Fredningsnævnet har meddelt dispensation til, at der på klippepartiet kaldet "Nevadaklippen" og den tilstødende klippevæg etableres et antal boltede klippeklatringsruter. De opsatte bolte skal så vidt muligt være udført i en farve, der indebærer, at deres visuelle fremtræden begrænses mest muligt.

Fredningsnævnet har fundet det uforholdsmæssigt at meddele dispensation til skiltning og ruteafmærkning, idet fredningskendelsen pålægger regionskommunen og staten at sørge for skiltning til orientering om stiforløb og om bl.a. områdets natur- og kulturværdier.

Udtalelse fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling på Bornholm (DN Bornholm) har i anledning af klagen fra Bornholms Regionskommune udtrykt støtte til fredningsnævnets afgørelse.

DN Bornholm mener ikke, at fredningen er mangelfuld og tvetydig i spørgsmålet om vejadgang og eksisterende veje. Når den del af Ringedalsvej, der går gennem bruddene og fortsætter til Vang Pier, kun er omtalt men ikke indtegnet på fredningens kortbilag 1, hænger det sammen med, at ingen kunne vide hvor en fremtidig forbindelsesvej skulle gå, idet fredningen lægger op til, at de to brud kunne slås sammen og brydningen fortsætte, evt. til under havniveau, hvis man fandt afsætning for granitten. Det er også derfor, at en omlægning af den regionale cykelsti omtales i fredningens § 1, idet cykelstien, der går på tværs mellem Vang- og Almeløkkebruddet, ville blive afbrudt, hvis de to brud blev slået sammen. Når fredningen åbner mulighed for udvidelse og udretning af Ringedalsvej fra Borrelyngsvej og forbindelsesvejen mellem Ringedalsvej og brydningsområdet, er det for at skabe mulighed for større tilgængelighed til den sydlige del af brydningsområdet. Fredningen er således hverken mangelfuld eller tvetydig i spørgsmålet om vejadgang og eksisterende veje, men derimod fremsynet, idet ingen kunne vide, hvor længe brydningen skulle fortsætte da fredningen blev gennemført.

DN Bornholm har endvidere bemærket, at Naturstyrelsen har peget på muligheden af at etablere parkeringsplads på et af styrelsen ejet areal, som ligger uden for fredningen og i umiddelbar tilknytning til den eksisterende parkeringsplads på Vang Havn. Såfremt dette gennemføres, vil der være gode parkeringsmuligheder både i fredningens nordlige og sydlige udkant, idet fredningsnævnet har peget på parkeringsmulighed umiddelbart syd for Almeløkkebruddet.

Endelig har DN Bornholm udtrykt betænkelighed ved flere af kommunens planer for det naturfredede område, nærmere bestemt planerne om shelters for 30 personer, kørende trafik i store dele af området, udbredelse af klippeklatring i området og brug af højttalere i forbindelse med sportsarrangementer m.v.

Supplerende bemærkninger fra Bornholms Regionskommune.

Bornholms Regionskommune har til udtalelsen fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling bl.a. bemærket, at muligheden for at etablere mere parkeringsareal på Vang Havn har været drøftet både internt i kommunen og med repræsentanter i projektgruppen. Vejen ned gennem Vang by er smal og parkeringskapaciteten på havnen er lille. Vang Havn er privatejet og har meddelt, at man overvejer oplag af både på en del af parkeringsarealet i vinterhalvåret. Det parkeringsareal, som Naturstyrelsen har peget på, ligger højere end havnens parkeringsplads og er let skrånende. Der er

udfordringer i forhold til en ovenfor liggende natursti og afvanding herfra, og i forhold til nabobebyggelse tæt på skel. Den lokale modstand mod at inddrage arealet til parkeringsplads har været relativt stor. I forhold til bustrafik er Naturstyrelsens forslag ikke optimalt.

Natur- og Miljøklagenævnets besigtigelse.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 24. oktober 2012 besigtiget området med deltagelse af Bornholms Regionskommune, DN Bornholm, Friluftsrådet Bornholm og DOF Bornholm.

Bornholms Regionskommune fremviste bl.a. det areal, hvor der ifølge fredningen kan etableres parkeringsplads ved den østlige del af Ringedalsvej. Arealet er efter kommunens vurdering uegnet til parkeringsplads, og i særdeleshed til busparkering. Ringedalsvej er led i en kystnær cykelrute, der benyttes af et stort antal cykelturister i sommermånederne.

Bornholms Regionskommune viste endvidere den ønskede placering af vandpost og toiletfaciliteter, hvor der er eksisterende rørføringer og måleranlæg.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse.

I sagens behandling har deltaget Natur- og Miljøklagenævnets 10 medlemmer: Anne-Marie Rasmussen (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Per Larsen, Marion Pedersen, Poul Søgaard, Peter Thyssen, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Natur- og Miljøklagenævnet skal ved denne afgørelse tage stilling til:

1. Om der kan og skal gives dispensation til motoriseret kørsel ad den anlagte vej mellem de to brydningsområder (Almeløkkebruddet og Vangbruddet) og etablering af en parkeringsplads i Vangbruddet.
2. Placering af toiletfaciliteter og vandpost.
3. Om de af fredningsnævnet fastsatte betingelser for bevaring af faste industrilevn skal oprettholdes.
4. Om der skal gives dispensation til bevaring af ikke-faste industrilevn i området.

Ad 1. Motoriseret kørsel ad den anlagte vej mellem de to brydningsområder (Almeløkkebruddet og Vangbruddet) og etablering af en parkeringsplads i Vangbruddet.

Formålet med fredningen af Ringebakkerne er,

- at regulere forholdet mellem naturbeskyttelses- og råstofindvindingsinteresserne i området, herunder fastlægge brydningsgrænsen og placeringen og udformningen af overjordsdeponeringen, så de landskabelige og miljømæssige hensyn tilgodeses bedst muligt
- at sikre, at området efter endt indvinding fremstår som et samlet naturområde, og
- at regulere offentlighedens adgang til området, herunder at sikre en omlægning af den regionale cykelsti gennem terrænet.

Ifølge fredningsbestemmelserne må der som udgangspunkt ikke foretages terræn- eller tilstandsændringer eller etableres anlæg. Der må ikke opføres bebyggelse eller opstilles andre faste konstruktioner og anlæg.

Ifølge fredningens § 9 må der ikke anlægges nye veje og parkeringspladser eller foretages udvidelser af eksisterende veje, bortset fra:

- To parkeringspladser for personbiler på matr.nr. 103ak og 103s ved Klondyke og den østlige del af Ringedalsvej.
- Udvidelse og udretning af Ringedalsvej fra Borreløngvej og forbindelsesvejen mellem Ringedalsvej og brydningsområdet til en bredde på op til 8 meter eksklusiv rabat.
- Udvidelse til en bredde på op til 6 meter eksklusiv rabat og forbedring af den sydlige del af Ringedalsvej, der er adgangsvej til ejendommene på Ringedalsvej 1, 3 og 14.

Det er Natur- og Miljøklagenævnets vurdering, at etablering af en parkeringsplads ved Vangbruddet som ansøgt af Bornholms Regionskommune ikke er i strid med fredningens formål. Der er således hjemmel til at meddele dispensation fra fredningen til etablering af en parkeringsplads ved Vangbruddet.

Et flertal på 6 af nævnets medlemmer finder, at etablering af en parkeringsplads ved Vangbruddet som ansøgt vil tilgodese en større personkreds, herunder ældre og gangbesværede, og kun i beskedent omfang vil forstyrre oplevelsen af områdets kulturhistorie og naturværdier. Disse medlemmer lægger endvidere vægt på, at fredningskendelsen giver mulighed for etablering af to parkeringspladser i området, at parkeringspladsen ønskes etableret i forbindelse med kommunens formidlingsfaciliteter og at den parkeringsplads, som er anvist i fredningen, må anses for uegnet til formålet.

4 medlemmer (Leif Hermann, Marion Pedersen, Peter Thyssen og Henrik Waaben) finder, at etablering af en parkeringsplads ved Vangbruddet er et stort og unødvendigt indgreb i den centrale del af fredningsområdet og disse medlemmer stemmer derfor for at stadfæste fredningsnævnets afslag.

I overensstemmelse med flertallet ændrer Natur- og Miljøklagenævnet fredningsnævnets afslag til en dispensation til motoriseret kørsel ad den anlagte vej mellem de to brydningsområder (Almeløkkebruddet og Vangbruddet) og til at etablere parkeringsplads i Vangbruddet på den tomt, hvor de seneste industribygninger har ligget. Det tilføjes som betingelse, at der etableres en bom eller lignende, således at almindelig færdsel med motorkøretøjer fra parkeringspladsen og ned til Vang Pier ikke kan finde sted. Fredningsnævnets krav om etablering af bom i forbindelse med parkeringspladsen ved Almeløkkebruddet ophæves.

Et enigt Natur- og Miljøklagenævnet udtaler herefter:

Ad. 2. Placering af toiletfaciliteter og vandpost.

Natur- og Miljøklagenævnet tilkendegiver, at nævnet ikke ser noget til hinder for placering af toiletfaciliteter og vandpost ved eksisterende rørføringer.

Den præcise placering og nærmere udformning skal godkendes af fredningsnævnet.

Ad 3. Betingelser for bevaring af faste industrilevn.

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke grundlag for at stille som betingelse for bevaring af den displaystander, som er placeret i tilknytning til vægten, at vægt og displaystander gøres funktionsdygtig i formidlingsøjemed eller at standeren overfladebehandles således, at den får samme rustne visuelle fremtræden som lysmasterne.

Disse betingelser ophæves derfor.

Ad 4. Bevaring af ikke-faste industrilevn.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at de tilbageværende ikke-faste industrilevn kan bevares som ønsket af Bornholms Regionskommune, med henblik på at indgå i den fremtidige formidling af områdets historie.

Fredningsnævnets afslag til bevaring af ikke-faste industrilevn ændres derfor til en dispensation.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse går således ud på, at Fredningsnævnet for Bornholms afgørelse af 1. juni 2012 stadfæstes med følgende ændringer:

Fredningsnævnets afslag til motoriseret kørsel ad den anlagte vej mellem de to brydningsområder (Almeløkkebruddet og Vangbruddet) og til at etablere parkeringsplads ved Vangbruddet, ændres til en dispensation. Det tilføjes som betingelse, at der etableres en bom eller lignende, således at almindelig færdsel med motorkøretøjer fra parkeringspladsen og ned til Vang Pier ikke kan finde sted. Fredningsnævnets krav om etablering af bom i forbindelse med parkeringspladsen ved Almeløkkebruddet ophæves.

Fredningsnævnets afslag til bevaring af ikke-faste industrilevn ændres til en dispensation.

De af fredningsnævnet fastsatte betingelser for bevaring af faste industrilevn ophæves.

Natur- og Miljøklagenævnet tilkendegiver, at vandpost og toiletfaciliteter kan placeres ved eksisterende rørføringer. Den præcise placering og udformning skal godkendes af fredningsnævnet.

På nævnets vegne

Marianne Mathiesen
Specialkonsulent

Denne afgørelse er sendt til:

Fredningsnævnet for Bornholm, j.nr. 8902-1.2012.2.12, bornholm@fredningsnaevn.dk

Bornholms Regionskommune, j.nr.: 08.03.00P20-0006, teknikogmiljoe@brk.dk og vivi.granby@brk.dk

Naturstyrelsen, j.nr. NST-4112-00831, nst@nst.dk og lanth@nst.dk

Naturstyrelsen, Att.: Fredningsregistret, nst@nst.dk

Elisabeth Gregersen og Henning Christensen, elisabethgregersen@gmail.com

Lene Degett og Lars Holmsted, lene@degett.dk

Danmarks Naturfredningsforenings Bornholm, bornholm@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Friluftsrådet, fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Bornholm, posttilkurt@gmail.com

Dansk Ornitologisk Forening, dof@dof.dk

DOF Bornholm, bornholm@dof.dk